Zaterdag 25 September 1943 DAGBLAD 60ste Jaargang, No. 4013

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zondags)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
ƒ 1.50 per maand [Aruba ƒ 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers ƒ 0.10.

Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Redactie Tel. 1858.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij, tel. 1550.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38
Kantoor voor Administratie Gebiedsdeel Bonaire:
M. L. BOOI. Bredestraat, Kralendijk.

SMOLENSK GEVALLEN.

Ook Roslavl in Russische handen; slag om Kiev in volle gang.

Aanval op Napels begonnen.

Bonifacio en Porto Vecchia op Corsica door Fransen genomen.

Geallieerde landing te Finschafen op Nieuw Guinea.

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

„In de Kuban zetten onze troepen ten Noord-Westen van Novorossisk hun aanval voort en vorderden zij 4 tot 8 kilometer waarbij zij verschillende plaatsen veroverden, waaronder 4 grote.

In de richting van Dnjepropetrovsk zetten onze troepen het offensief voort en vorderden zij in sommige sectoren 5 tot 20 kilometer. Hierbij werden meer dan 90 plaatsen genomen, o.a. het districtscentrum van het Dnjepropetrovsk-gebied Staritsjanka en het districtscentrum van het Poltava-gebied Esenki. Ook werden nog 14 grote dorpen genomen.

In de richting van Krementsjug gingen onze troepen voort met de succesrijke ontwikkeling van hun aanval en maakten zij 10 tot 20 kilometer voortgang.

Meer dan 100 plaatsen werden veroverd, inbegrepen twee districtscentra van het Poltava-gebied: Resjetilova en Novo Senzhari, alsook 13 grote plaatsen en 4 spoorwegstations.

In de richting van Gomel zetten onze troepen hun succesrijk aanval voort en vorderden zij 10 tot 20 kilometer waarbij meer dan 150 plaatsen veroverd werden.

Hieronder behoorden Klimov, districtscentrum van het Orel-gebied, twee districtscentra van het Tsjernigovgebied en 20 grote dorpen en de spoorwegstations **Novorog, Kama en Gorodnya.**

In de richting van Smolensk zetten onze troepen hun offensief voort en vorderden zij in sommige sectoren 4 tot 5 kilometers. Meer dan 50 plaatsen werden veroverd, waaronder Korelyi (op 11 kilometer ten Noord-Westen van Smolensk) en 5 andere grote plaatsen.

Onze troepen, die ten Noord-Westen van Smolensk voortrukken, kwamen in sommige sectoren 4 tot 5 kilometer vooruit en veroverden meer dan 20 plaatsen waaronder 8 grote. Op 23 September vernielden onze troepen aan alle fronten 49 Duitse tanks. 38 Vijandelijke vliegtuigen werden neergehaald in luchtgevechten en door het afweervuur". (Moskou, (AP) 24.9).

ARTILLERIE-DUELS BUITEN KIEV EN DNJEPROPETROVSK.

De Britse radio zeide, dat volgens berichten uit Moskou hevige artillerieduels plaats vinden buiten Kiev en Dnjepropetrovsk. Russische tanks zouden ook opdringen binnen de verdedigingswerken van deze twee grote riviersteden (New York, (AP) 24.9).

SMOLENSK GEVALLEN.

Smolensk, het grote Duitse bastion aan het Centrale front, werd opengelaten voor het omsingelende Rode leger om er binnen te trekken. Het DNB, het officiële Duitse nieuwsagentschap, maakte de ontruiming van de stad op 325 kilometer ten Noord-Westen van Kiev bekend. Smolensk werd op 15 Augustus 1941 door de nazies veroverd met verlies van duizenden manschappen.

Het DNB maakte ook de ontruiming bekend van Roslavl, op 105 kilometer ten Zuiden van Smolensk en een der sleutelpunten van de Desna-linie. De val van Smolensk is een der meest rampspoedige nederlagen van het Duitse leger sedert de Russen met hun groot zomer-offensief aanvingen. De ingenieurs van Todt hadden gedurende twee jaren een groot defensiesysteem rond de stad aangelegd (Londen, (AP) 25.9).

JOEGOSLAVEN IN STRIJD MET DUITSERS.

Berichten van de Joegoslavische guerrilla-leiders deelden mede, dat de Joegoslavische troepen nog in strijd gewikkeld zijn met de Duitsers in de straten van Triëst en vechten om Susak in handen te houden aan de overzijde van de rivier van Fiume. De Duitsers leden hevige verliezen in hun pogingen om Split te heroveren.

Het Joegoslavische leger van Bevrijding verijdelde ook Duitse pogingen om te landen op enkele der Dalmatische eilanden.

Een bericht zeide, dat de guerrilla's tanks in de strijd wierpen tegen de Duitse tankstrijdkrachten nabij Ljubljana. 2 Vijandelijke tanks werden vernield zonder verlies voor zichzelf. Waar de tanks vandaan kwamen werd niet gezegd, doch de Duitse radio gaf toe, dat Italiaanse troepen zich bij de partijgenoten hebben gevoegd. Ook zeide men dat Britse agenten hulp bieden aan de Joegoslavische guerrilla's (Londen, (AP) 24.9).

De Vrije Joegoslavische radio zeide, dat een gehele Italiaanse divisie samenwerkt met de Joegoslavische patriotten in een gebied van Joegoslavië (Londen, (AP) 24.9).

SAMENWERKING TUSSEN JOEGOSLAVISCHE EN HELLEENSE GUERRILLERO'S.

Betrouwbare berichten uit Hellas deelden mede, dat Helleense en Serbische guerrilla-strijdkrachten voorbereidingen treffen tot een gezamenlijke actie tegen de Duitse verbindingswegen en troepenconcentraties. 3 Hoge Commandanten van de Andarts, de Helleense patriottische organisatie, confereerden onlangs met Geallieerde militaire vertegenwoordigers uit het Midden-Oosten op een onbekende plaats. Het gevolg daarvan zal zijn, dat men spoedig bijeen zal komen met Generaal Draja Michailovitsj of zijn vertegenwoordigers ergens in Joegoslavië om de te volgen tactiek te bespreken (Istanbul, (AP) 25.9).

HET 5e LEGER RUKT VOORUIT.

Het Geallieerd Hoofdkwartier van Noord-Afrika maakte bekend dat het 5e leger een aanval op grote schaal heeft ingezet tegen de Duitse bergstellingen die de weg naar Napels verdedigen. Geallieerde mototorpedoboten drongen de haven van Valona aan de kust van Albanië binnen en brachten er twee vijandelijke vaartuigen tot zinken. Op het eiland maken zowel het 5e als het 8ste leger voortgang en veroverden twee steden. Het 5 leger onder Luitenant Generaal Mark Clark passeerde het dorp Oliveto-Citra op 38 kilometer ten Oosten van Salerno en 16 kilometer ten Zuidoosten van Acerno. Matera op 58 kilometer ten Noorden van Taranto viel in handen der Britse strijdkrachten (Het Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 24.9).

FRANS COMMUNIQUÉ.

Een communiqué van het Franse Hoofdkwartier luidt als volgt:

„Onder de druk van de Patriotten en de geregelde Franse troepen die in nauw verband samenwerken, blijft de vijand zich naar het Noorden terugtrekken terwijl hij zijn materiaal alsook wegen en bruggen vernielt. Onze troepen veroverden Bonifacio en Porto-Vecchio. Bij Favonel deden zij een zeer succesrijk aanval op de terugtrekkende Duitse troepen en bezorgden den vijand grote verliezen. In het Noordelijk gedeelte des eilands heeft de vijand Murato verlaten.

De aanvallen die op de havenstad Bastia gedaan werden hadden buitengewone resultaten tot gevolg en de haven is nu bijna niet meer te gebruiken door den vijand. Twee schepen, die met oorlogsmateriaal geladen waren, en vier vaartuigen werden tot zinken gebracht. Verschillende ammunitieopslagplaatsen op de kade lagen om aan boord geladen te worden zijn vernield. Het spoorwegverkeer van Bastia naar het Zuiden is verbroken. De Franse vlootstrijdkrachten spelen een voorname rol in de Corsicaanse verrichtingen. Onder de vlootstrijdkrachten bevinden zich kruisers, torpedojagers, torpedoboten en duikboten.

Onder biezonder moeilijke omstandigheden zetten zij op verschillende punten van het eiland Corsica troepen aan land. Een formatie vliegtuigen, gekozen uit de Franse luchtmacht, neemt ook deel aan de verrichtingen". (Het Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 24.9).

GEALLIEERD COMMUNIQUÉ VAN NOORD-AFRIKA.

„Te land: Het 5e leger zet zijn opmars voort niettegenstaande de felle weerstand van den vijand, die geholpen wordt door het moeilijke terrein en de slopingen. Het 8e leger vordert volgens het plan. Altamura is genomen door onze troepen.

In de lucht: In de nacht van 23 op 24 September vielen lichte bommenwerpers van de Noordwestelijke Afrikaanse luchtmacht motorvoertuigen en wegenkruispunten in de gebieden van Napels en Capua aan. Gisteren vielen zware bommenwerpers de rangeerterreinen van Pisa aan, terwijl middelzware bommenwerpers de wegen, motorvoertuigen en wegenkruispunten in het gevechtsgebied aanvielen.

Lange afstand gevechtsbommenwerpers ontmoetten wederom een aantal vijandelijke transportvliegtuigen nabij de kust van Corsica en schoten er 19 van neer.

Gevechtsvliegtuigen en gevechtsbommenwerpers voerden patrouillevluchten uit boven het gevechtsgebied en vielen motorvoertuigen en troepen concentraties aan. In de afgelopen nacht werd de scheepvaart en havenwerken te Livorno door onze nachtbommenwerpers aangevallen. Van al deze verrichtingen worden 4 onzer vliegtuigen vermist" (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 25.9).

HONGARIJË ZOEKT EEN AFZONDERLIJKE VREDE.

Een vertraagd bericht van 23 September luidt als volgt:

De Roemeense radio zeide dat de Hongaarse regering op het punt staat om af te treden en een Zwitsers nieuwsblad zeide dat Hongarijë een afzonderlijke vrede zoekt (Istanbul, (AP) 24.9).

GEALLIEERDE LANDING TE FINSCHAFEN.

De radio van Tokio deelde mede, dat Geallieerde troepen op 22 September zijn geland ten Noorden van Finschafen op de kust van Nieuw Guinea.

Het communiqué zeide, dat Japanse vliegtuigen van leger en marine de aanvallers aanvielen en 3 kruisers, 2 torpedojagers en een middelgroot transportschip in de grond boorden. Andere schepen zouden in brand zijn gezet of beschadigd. 22 Geallieerde vliegtuigen zouden zijn vernield tegen 16 Japanse. Het communiqué handelt over de strijd op 22 en 23 September (Londen, (AP) 25.9).

DE ONDERGANG VAN HET ITALIAANS SLAGSCHIP „ROMA".

De Associated Press meldt thans, dat het Italiaans slagschip „Roma" door Duitse vliegtuigen tussen de eilanden Sardinië en Corsica tot zinken werd gebracht. 1500 Leden van de bemanning van „Roma" vonden hierbij de dood en ongeveer 500 andere leden van de bemanning liepen ernstige brandwonden op.

Overlevenden zeggen dat de Stuka-aanval op de „Roma" die geëscorteerd werd door een kruiser en 5 kanonneerboten, begon in de Straat van Bonifacio en werd vervolgd toen de schepen zich in de richting van Algiers spoedden. De overlevenden zeggen dat toen een Stuka een bom door de schoorsteen van het nieuwe Italiaanse slagschip liet vallen, het gelijk een bom ontplofte. Zij schatten dat alleen bij deze ontploffing op zijn minst 1000 mannen gedood werden. De zee was geheel bedekt met brandende olie en het schip begon ogenblikkelijk te zinken. Een matroos zeide dat de bodem van het schip gewoon werd weggeslagen. De kuisers en kanonneerboten boden hulp aan de schipbreukelingen, terwijl andere eenheden van de vloot keerden in de richting van de Tunische kust. De Duitse vliegtuigen staakten hun aanval terwijl de vlooteenheden haar reddingswerk doorzetten en seinden dat zij naar neutrale havens in de Balearen zouden varen om de ernstige verbrande zeelui aan land te zetten.

Meer dan 700 mannen waren gered toen de kruiser het toneel verliet, op weg naar de Balearen. Van de honderd, die naar de hospitalen van Pollienza op Mallorca gevoerd werden door twee kanonneerboten, die later doorvoeren naar Algiers, zijn 20 gestorven.

Van de Balearen uit werden nog enkele andere zeelui gered die zich aan wrakstukken vastklemden, op de plaats waar het slagschip zonk.

Bijna alle overlevenden die in de hospitalen in de Balearen behandeld zijn, hadden ernstige brandwonden. Een kruiser en vier kanonneerboten worden nu beschouwd als geïnterneerd in de haven van Mahon, waar Duitse vliegtuigen geregeld komen patrouilleren. Een Duitse duikboot houdt de wacht in omliggende wateren teneinde de Italianen te beletten pogingen te doen om naar Geallieerde havens te gaan (Mahon, (AP) 24.9).

Het nieuws van vandaag.

Officieel hebben de Duitsers bekendgemaakt, dat Smolensk, het grootste bastion aan het Centrale Russische front, door hen is prijsgegeven. De Russen braken door ten Noorden en ten Zuiden van de stad, zodat de Duitse positie onhoudbaar werd.

Gelijk met Smolensk viel de stad Roslavl ten Zuid-Oosten ervan. De gehele Duitse linie aan het Oostfront is nu ontwricht en overal moeten de nazies terugvallen met achterlating van grote hoeveelheden wapenmateriaal. De Russen zitten al vlak voor Kiev en beschieten de nazies in de stad. Reeds heeft men de Dnjepr bereikt op verschillende punten en thans moet nog de oversteek gedaan worden om ook Kiev weer onder de Rode Banier te brengen. Uit de Kuban zijn de nazies practisch verdreven nu ook Anapa voor hen verloren ging. Overal rolt het Russisch offensief voort en het einde ervan is nog niet in zicht.

In Italië heeft het 5e leger van Luitenant Generaal Mark Wayne Clark nu de grote aanval geopend op Napels. In hun bergstellingen worden de Duitsers bestookt door vliegtuigen en geschut. De wegen, die van en naar Napels leiden staan voortdurend onder vuur. Aan de linkerflank der Duitsers trekt het 8e leger onder Montgomery op. Altamura werd veroverd door de Briten.

Op Corsica hebben de Franse troepen de havens Bonifacio en Porto Vecchia bezet.

De nazies trekken steeds meer naar het Noorden terug en proberen met transportvliegtuigen zoveel mogelijk naar het vasteland over te brengen.

Eergisteren werden 7 van deze grote transportvliegtuigen neergeschoten. Gisteren vielen er nog 19 ten prooi van de Geallieerde gevechtstoestellen.

De nazies zien de toestand steeds hopelozer worden en zeggen, dat spoedig nieuwe Geallieerde landingen verwacht kunnen worden op de kust van Italië aan de Tyrrheense Zee en de Adriatische Zee.

De Joegoslavische patriotten leveren nog slag tegen de Duitsers in Triëst en aan de kust van Dalmatië. Verschillende aanvallen van de Duitsers om de verloren plaatsen te hernemen, werden afgeslagen.

Tokio heeft bevestigd, dat Geallieerde troepen geland zijn te Finschafen aan de kust van Nieuw Guinea. Finschafen ligt iets verder de kust op dan Salamaua en Lae. Zo verdrijft MacArthur de Japanners langzaam maar zeker van het grote tropische eiland in het Zuidwestelijk deel des Stillen Oceaans.

DE KALE KIP.

Het vraagstuk der herstelbetalingen — een zachte naam voor oorlogsschatting — is een van die dingen, welke na Wereldoorlog I zo slecht zijn opgelost, dat het een van de oorzaken van Wereldoorlog II is geworden. Zoals men zich herinnert moest Duitsland toen aanvankelijk 550 milliard betalen, een kleine som in verhouding tot de oorlogsuitgaven, die thans gedaan worden. Toch kwam er reeds toen een zodanige oppositie, dat voordat het bedrag van 550 milliard officieel aan Duitsland was medegedeeld het gedaald was tot 132 milliard goudmark. Stok achter de deur was de bezetting van het Ruhrgebied. Per jaar moest 2 milliard betaald worden. Natuurlijk ging dat niet. Het land was uitgemergeld en het is moeilijk veren te plukken van een kale kip. Dat deze les ontthouden worde voor de straks komende vrede.

Toen de betalingen van Duitsland achterwege bleven, werd in Januari 1923 het Ruhrgebied bezet bij wijze van onderpand. Vooral Frankrijk en België hadden het hiertoe gebracht, want Engeland, de Verenigde Staten en de Paus laakten dit systeem. Terecht, want de financiële ramp herinneren wij ons allen nog: de bankbriefjes van zoveel millioen, de postzegels van 1 milliard marken. Het Dawesplan trachtte in 1924 de zaak te helpen door de jaarlijkse afbetalingen voor 5 jaren te verminderen en dan weer te laten stijgen tot 2½ milliard (hoeveel dit is?: 7 millioen per dag!) Het Dawesplan heeft tot 1929 gewerkt. Hierna kwam het Young-plan, dat maar korte tijd gewerkt heeft, omdat de economische wereldcrisis, begonnen met de beurs-krach van New York in 1929, dit plan uiteenblies. Sedert 1931 heeft Duitsland practisch helemaal niet meer betaald.

Dit was alles van den vijand aan den overwinnaar. Er was nog een ander probleem, dat wij straks ook weer zullen terugkrijgen: de onderlinge afbetalingen van de geallieerden. De Verenigde Staten waren in Wereldoorlog I evengoed de geldschieters als thans. In totaal hebben zij toen slechts een 10.000.000 geleend, een fractie bij wat thans geleend is. En de oplossing van die simpele 10.000.000 is al een vraagstuk geworden, dat hopeloos in de war gelopen is. Duitsland betaalde vooral aan de Europese geallieerden, die dan weer iets hadden om aan de Verenigde Staten door te zenden. Want in feite waren de Europese geallieerde even arm en uitgemergeld als de overwonnene. Zoals men zich herinnert is er toen een regeling getroffen, dat in 1988 alle schulden van de Europese mogendheden zouden zijn afbetaald. Er is niets van terecht gekomen. Of feitelijk wel iets: Wereldoorlog II. Het begon al in 1931 met het Hoovermoratorium. Zoals boven gezegd kwam in 1929 de „crisis", kon Duitsland in 1931 geen pfennig betalen en konden als gevolg daarvan de geallieerden ook niets aan de Verenigde Staten doorzenden. Hoover schonk den geallieerden toen 1 jaar uitstel op voorwaarde, dat zij ook 1 jaar respijt aan Duitsland zouden schenken.

Men begon het wanhopige van de hele situatie wel in te zien, en de Conferentie van Lausanne van 1932 stelde vast, dat de Europese geallieerde overwinnaars dan maar met 3 milliard (wel een vermindering van de oorspronkelijke 550) tevreden zouden zijn. De grote schuldeiser aan de overzijde van de Atlantische Oceaan was daarmede evenwel niet content en hield vol, dat zijn geallieerden hun afbetalingen moesten nakomen, of Duitsland aan hen betaalde of niet. Hieruit ontstond wrijving. Duitsland betaalde niet, dus konden de anderen niets betalen. De Verenigde Staten merkten toen terecht op, dat de landen wel geld hadden om hun bewapening te moderniseren en uit te breiden, maar niet om hun aangegane verplichtingen na te komen. De gehele lijdensgeschiedenis van de Volkenbond en vele andere narigheden zijn hier de nasleep van.

De historie brengt ons hier op een unt, dat ook na deze oorlog weer actueel zal zijn. Ten eerste de afbetaling van de enorme oorlogsschulden, die niettegenstaande de leen- en pachtovereenkomsten nog veel groter zullen zijn dan voorheen. Men kan veilig aannemen, dat daar hoegenaamd niets van zal terecht komen, al willen wij het beste hopen. Met dit vraagstuk zullen wij ons dus niet bezig houden.

Evenmin zal het veel nut hebben om van de herstelbetalingen of oorlogsschattingen na Wereldoorlog II te spreken. Van de kale kip zullen ook dan moeilijk veren geplukt kunnen worden. En koopkracht heeft geen enkel land meer. Bij dit alles leert onze eigen geschiedenis ons nog een les: de stoffelijke ontwrichting na de Franse tijd had na 1815 een zo grote geestelijke energieloosheid ten gevolge, dat de bevrijding van ons land in 1813 op geen enkel gebied — enkele individuele uitzonderingen als Bilderdijk, Groen van Prinsterer e.a. daargelaten — een impuls was voor nieuw leven. Ook dit vraagt juist thans nog eens onze aandacht!

Maar op andere terreinen springt het restitutievraagstuk des te meer naar voren. Prof. Fagginger Auer heeft hier reeds zijn plan besproken om de boekerijen van universiteiten te herstellen. Er is meer: vele particulieren zijn van huis en have beroofd geworden. Niet alleen Joden (schoon die vooral), maar ook anderen. Kan er wat gebeuren om hun, die om politieke redenen beroofd zijn, te restitueren?

Er zijn in de historie enkele voorbeelden bekend. Na de 30-jarige oorlog werden bij de Vrede van Munster bepalingen gemaakt handelende over de restitutie voor onteigende goederen. Zelfs is er sprake geweest van een internationaal comité, dat op de uitvoering van deze Munsterse bepalingen zou toezien.

De Engelse geschiedenis kent ook een voorbeeld. Na het herstel van de Stuarts werden voorzieningen getroffen voor restitutie van goederen, die onder Cromwell verloren waren gegaan. Frankrijk levert een voorbeeld bij het herstel van de Bourbons na de

val van Napoleon, toen soortgelijke voorzieningen voor restitutie werden getroffen: een billioen francs werd er voor uitgetrokken.

Vanzelfsprekend zijn er vele goederen en juist de kostbaarste, wier waarde niet in geld is uit te drukken. Een Jood, die zijn vader heeft zien afslachten; een Joegoslaaf, die zijn vriend aan een boom heeft zien bengelen, zal nimmer op voldoende wijze genoegdoening hiervoor kunnen krijgen. Maar ook kleinere dingen: een rustigen, bezadigden Nederlander wiens huisbibliotheek met enkele kostbare werkjes die niet meer te krijgen zijn, wellicht met een enkel handschriftje, verbrand is, kan men wel boeken teruggeven, doch geen boekenminnaar vindt daarin zijn oude vrienden terug.

Dan zijn er bijvoorbeeld winkeliers, wier zaken dreven op een bepaalde clientèle. Men kan dien man nog zo'n mooie zaak teruggeven, de uiteengeslagen clandisie krijgt hij niet meer terug, die is uiteengejaagd.

Men kan het aantal voorbeelden met legio vermeerderen.

Het restitutievraagstuk vormt een van de grote vraagstukken der na-oorlogse periode. In zijn détails is dit vraagstuk, gelijk dezer dagen door Ernest Munz gezegd, een probleem dat naar plaats en materie verwikkeld is met de politieke, wetelijke en economische voorwaarden van de onderscheidene landen na de oorlog. Men kan dus nimmer een vast, algemeen geldend schema opzetten, dat voor alle landen en groepen geldt. Integendeel, het vraagstuk vermenigvuldigt zichzelf en er zal nog heel wat moeten geschreven worden, eer het ten volle is opgelost.

CURAÇAO

MR. TH. VAN DER LAAN.

Op verzoek van Zijne Excellentie den Gouverneur is bij beschikking van den Heer Minister van Koloniën de tewerkstelling van den Indischen Rechterlijken ambtenaar Mr. Th. Van der Laan, Procureur-Generaal alhier die 3 Februari as. zou zijn beëindigd als nog met één jaar verlengd.

MORGEN PLECHTIGE HEILIGE MIS TE GROOT KWARTIER.

Morgenochtend om kwart over acht (8.15 uur) vertrekt er van de De Ruyterkade een boot naar Negropont ten gerieve van degenen, die de Plechtige Heilige Mis in de Kerk van Onze Lieve Vrouw van de Berg Carmel te Groot Kwartier willen bijwonen. Te Negropont zullen autobussen gereed staan om de kerkgangers verder naar de kerk te vervoeren. Bij terugkeer zal op gelijke wijze voor vervoer gezorgd worden door de C.P.I.M.

De Heilige Mis is een geestelijk geschenk van het Huldigingscomité der Surinamers aan den Surinaamsen Provicarius Pater Stephanus M. Kuypers C.ss.R. Het Nederlandse mannenkoor zal zingen. Ook zullen enkele Surinaamse kerkliederen gezongen worden. Iedereen is welkom.

IS OOK UW BRIEF ER BIJ?

De volgende brieven kunnen worden afgehaald bij het bureau van het Rode Kruis:

Iman Bakker, Samuel Brandes, Wilhelm Baardse, A. L. Bekker, A. J. Betz, Hans Brugman, B. W. Boettcher, Jacques Claessen, Ch. Deurwaarder, H. Castelein, Pieter Delver, R. A. Domminisse, J. J. T. Gilde, P. M. Geelhoed, A. J. Genefaas, L. H. 't Hart, Willem Heimensen, Fam. de Jager, Neeltje de Jong, Lambertus Klein, W. Koole, Valbert van de Laar, Jacobus van Loon, C. Neeleman, T. Oldenburger, Jan Polman, J. v. 't Riet-Mulder, Janna Hendrika de Regt-Schuurkamp, Jan Cornelis Reynierse, E. da Silva Snertring, Maria Scholten, L. F. Smits, Cornelis Timmerman, Willem Herman Gustaaf Verschuur, A. Voets, Albert Visser, D. J. Ten Veen, Familie Wagenaar, J. Wijdeven, Dirk Wijnand, Celia Wouters Chatlein, Jacobus van Loon.

VERENIGINGSNIEUWS.

— K.S.C.: Zondag as. voetbalwedstrijden: 15 uur Republiek — D.S.C.; 16.30 uur Ajax — Jong Bonaire.

Morgen zal de eerste wandeltocht van de K.S.C. plaats vinden.

BUITENLAND.

MEER DAN 20.000 ITALIANEN IN ZWITSERLAND.

Officieel wordt bekendgemaakt dat van 8 tot 24 September meer dan 20.000 Italiaanse militairen en burgers in Zwitserland zijn aangekomen (Bern, (AP) 24.9).

EDOUARD HERRIOT GESTORVEN.

De Finse Radio zeide dat volgens het Zweedse dagblad „Svenska Dagbladet" de voormalige Franse Premier, Edouard Herriot, in een Sanatorium in Zuid-Frankrijk gestorven is. Begin September meldden de Duitsers dat Herriot „geesteszick" was (New York, (AP) 24.9).

CEPHALONIA IN DUITSE HANDEN.

Het Duits nieuwsagentschap DNB zeide dat Duitse troepen het eiland Cephalonia in de Ionische Zee aan de Westkust van Hellas bezet hebben. Het DNB meldde dat er hevige gevechten gaande zijn tegen de talrijke troepen van het Badoglio-regime (Londen, (AP) 24.9).

BRITSE DUIKBOTEN WILDEN „TIRPITZ" TORPEDEREN.

Het DNB maakte bekend dat Britse duikboten stoute pogingen deden om het Duitse slagschip „Tirpitz" in een fjord van Noorwegen tot zinken te brengen.

Het agentschap zeide, dat Britse duikboten „van het kleinste soort" heimelijk de Noorse wateren binnendrongen doch werden gesnapt en vernield alvorens zij hun zending konden volbrengen. Er wordt niet gezegd waar aan de Noorse kust de aanval gedaan werd, maar het 35.000 ton grote slagschip „Tirpitz" werd herhaaldelijk in de Alta-fjord in het Noorden van Noorwegen waargenomen. De ingang van de Alta-fjord wordt bewaakt door een groep eilanden (Londen (AP) 24.9).

SANTOS BIJ EDEN.

Er wordt bekendgemaakt, dat Santos een langdurig gesprek had met Eden op het bureau van laatstgenoemden in het Lagerhuis. De Oud-president van Colombia vertelde aan de Associated Press dat zij verschillende onderwerpen besproken hebben, maar dat het onderhoud een privé karakter droeg. Santos en Eden werden vrienden, toen Eden in Génève vertoefde als voorzitter van het comité tot onderzoek van de Colombiaans-Peruaanse grensquaestie.

OOK EEN BELGISCHE POSTZEGEL IN U.S.A.

Het Belgische Ministerie van Voorlichting deelt mede: Te Washington heeft de Directeur der Posterijen gemeld, dat de Verenigde Staten van Noord-Amerika, ter ere van België een zegel van 5 cents zullen uitgeven, die op 14 September jl. te koop werd gesteld.

UITROEIING DER JODEN.

Het totaal aantal Joden in Europa bedroeg in 1939 8.324.500. Volgens het „Institute of Jewish Affairs" meldt „Aufbau", dat er in 1943 hiervan over waren 3.303.000. Met andere woorden zijn 5.021.500 Joden sedert 1939 gedood (moord, als gevolg van ontvoering, van epidemieën, op het slagveld).

„OSSERVATORE" BEKLEMTOONT PLICHTEN VAN DE STAAT.

Vrijheid is het levensbloed van een politieke organisatie en teneinde deze vrijheid te waarborgen, is het niet voldoende dat de Staat de rechten van den individu eerbiedige; hij moet ze zelfs beschermen, aldus Professor Guido Gonella in een hoofdartikel in de „Osservatore Romano", nieuwsblad van Vaticaanstad. Prof. Gonella betoogt, dat zulke vrijheid een tweevoudig aspect hebbe: de persoonlijke rechten van den mens, welke zijn onafhankelijkheid van de staat onderstrepen, en de verplichting van de staat om buiten de spheer te blijven welke het privé terrein van den persoon is. De staat moet zulke rechten eerbiedigen en beschermen, waken tegen excessen, waken tegen schending dezer rechten door wie dan ook. Er zijn zulke rechten als de onschendbaarheid van iemands leven, de vrijheid om te gaan wonen waar men wil, de vrijheid om een gezin te stichten of niet, de vrijheid om zijn kinderen naar eigen godsdienstige overtuiging op te voeden, de vrijheid om een beroep of ambacht naar eigen wil te kiezen."

„LIFE" EN „TIME".

De Hoge Raad van de Knights of Columbus in de Verenigde Staten heeft op zijn jaarlijkse samenkomst te Cleveland op 23 Augustus, de volgende resolutie aangenomen tegen „Time" en „Life", waarover Dagblad Amigoe di Curaçao" op 7 Augustus ook reeds schreef:

„Whereas, in a resolution adopted at its meeting at Seattle in 1939, the Supreme Council expressed its regret over the insults which „Time", a national news magazine, has heaped upon the Catholic Church and its leaders, and

„Whereas 'Time' and its associated publication, the weekly picture magazine, 'Life', have continued by innuendo and misrepresentation, by emphasis of some facts and suppression of others to use their considerable influence upon the reading public to propagate a false and damaging conception of the Catholic Church, its Visible Head, Our Holy Father the Pope, and its Bishops and spokesmen here and abroad, and

„Whereas, apart from considerations of simple justice and journalistic ethics which would forbid persistent repetition of a slander when the truth is retadily and constantly available to the publications mentioned, their hostile attitude towards the Catholic Church, its leaders and its communicants, is a dangerously divisive influence at this time when national unity and mutual trust among our citizens is of first importance to our country's successful prosecution of the war, therefore,

„Be it resolved, that the Supreme Council of the K. of C. respectfully direct to the attention of the publishers of 'Time' and 'Life', and to the directing authorities of their associated enterprise, the 'March of Time' motion picture feature, the suggestion that they do, at least for the duration of the war, modify or suspend the anti-Catholic policy of their publications."

ITALIAANSE PADVINDERIJ HERLEEFT.

De Italiaanse Padvinderij, welke in 1928 door het Fascistisch régime werd onderdrukt en welke feitelijk een onderdeel vormt van de Italiaanse Katholieke Actie, is thans weer heropgericht als onderdeel van de Katholieke Jeugd Organisatie.

KATHEDRAAL KEULEN NIET VERNIELD.

Uit Zürich wordt gemeld, dat het bericht als zou de Keulse kathedraal geheel vernield zijn, onjuist is. Wel zijn bommen door het dak gevallen en hebben in het inwendige „aanzienlijke schade" aangericht. Naar verluidt zijn de doopkapel, het orgel en beeldhouwwerken vernield, maar de buitenmuren staan nog geheel overeind, ook al zijn de versieringen door bommen ernstig beschadigd. Het bericht evenwel, dat het fundament geschokt zou zijn en dat de twee hoge torens dreigden te vallen, is onjuist. Het bericht zegt, dat de Pauselijke Nuntius te Berlijn den Paus hiervan officieel in kennis stelde, waarna de Heilige Vader door middel van den nuntius den kerkelijken overheidspersonen Zijn uitdrukking van diepe teleurstelling mededeelde.

Wie d'Amigoe leest, Verfrist hart en geest.

— Het Duitse communiqué bevestigde de ontruiming van Smolensk en Roslavl door de Duitsers. Ook werd gezegd, dat Britse aanvallen in het gebied van Salerno na harde gevechten werden afgeslagen.

— Volgens het DNB is Generaal von Gottberg benoemd tot Gouverneur van Wit-Rusland in opvolging van Wilhelm Kuben die in de nacht van Dinsdag door „terroristen" te Minsk vermoord werd.

— Kapitein Ludwig Sertorius, de Duitse militaire commentator, deelde mede, dat de Russen slechts 1½ kilometer van Kiev verwijderd zijn.

Chauffeurs van H auto's voor het gerecht.

Over weigering om gewoon publiek te rijden en de „Dienst naar Marie Pompoen".

Bandenschaarste wordt door chauffeurs goenoemd als oorzaak van hun tegenwoordige houding.

Gistermorgen verschenen enkele chauffeurs van H-auto's voor het Gerecht in Eerste Aanleg, waar zij werden gedaagd op beschuldiging van zulke euvels als het weigeren om personen te vervoeren, die zich daartoe op de standplaats aanmeldden, het overvragen voor gemaakte ritten etc.

De eerste zaak tegen den taxi-chauffeur Aniceto Sintjago, die al 21 jaar lang het beroep oefent en dus zeker tot een der besten behoort, was wel de meest belangwekkende, niet zozeer om de veroordeling door den Rechter, dan om de meningen, die door de verschillende partijen werden geuit.

De Rechtbank bestond uit Meester Willem B. J. Aberson, rechter; Meester Joseph A. J. Ellis, openbare aanklager en Jan Eleonora, griffier. Verdediger was Meester Oreste Burghardt.

Het ten laste gelegde was, dat de chauffeur op 5 September, met zijn auto staande bij de standplaats voor de Club de Gezelligheid, geweigerd heeft den Officier van Justitie Willem F. M. Lampe te vervoeren, die zich daarvoor aanmeldde. In zijn verklaringen zeide de beklaagde, dat hij op genoemde datum zich met zijn auto bevond op de standplaats toen de Heer Lampe met 4 andere personen aankwam om een rit te maken. Hij zeide tot den Heer Lampe geen verre tocht te kunnen maken, omdat zijn banden niet erg goed waren. De Heer Lampe eiste evenwel, dat hij hem zou vervoeren en gaf hem zelfs een duw. Ook zeide hij om mee te gaan naar de Politiewacht, hetgeen de beklaagde aanvankelijk weigerde. De Heer Lampe wilde toen assistentie inroepen van den verkeersagent bij de brug, waarop de beklaagde in zijn auto stapte om zelf naar de Politiewacht te rijden. Toen hij poogde om weg te rijden, trok de Heer Lampe het portier open en rukte den beklaagde aan de arm. 4 of 5 meter van de plek, waar hij startte, hield de beklaagde stil. Samen met den agent en den Heer Lampe ging het toen naar de Politiewacht.

Getuige Lampe.

Nadat de beklaagde zijn verklaring heeft afgelegd, wordt de getuige **Willem Frederik Meinhard Lampe**, Officier van Justitie, gehoord.

De Heer Lampe deelde mede, dat hij van de kerk kwam in gezelschap van 4 of 5 personen, waaronder enkele familieleden. De beklaagde stond op het trottoir voor de zaak van Julius L. Penha en reeds bij de nadering zag hij (Lampe), dat de man niet mee wilde gaan. Voordat de Heer Lampe iets kon zeggen, zeide de chauffeur, dat hij niet mee kon, omdat zijn banden slecht waren. En de wijze, waarop hij dit zeide, was minder netjes.

„Ik voelde mij direct geïrriteerd", aldus de Heer Lampe. „Ik zeide tot hem: dan moet je hier niet staan." Hierop antwoordde de beklaagde: „Ja, als je me ' 'en geeft, dan ga ik". Ik heb hem toen zijn rijbewijs gevraagd maar hij weigerde om die te laten zien. Ik heb hem vervolgens beet gepakt om hem mede te nemen naar het Politiebureau en hierop nam hij een uitdagende houding aan. Ik zag, dat er moeilijkheden zouden komen en vroeg toen aan den Verkeersagent om assistentie te vragen van het Hoofdbureau. Toen hij dat hoorde, sprong hij direct in de wagen om weg te rijden. Ik rukte het portier open en trok hem om eruit te komen. Hij hield toen stil. Toen de Politie kwam, maakte deze hem attent op mijn positie van Officier van Justitie. Maar toch weigerde hij om mij zijn rijbewijs te laten zien. Wel wilde hij die laten zien aan den politie-agent."

De Heer Ellis vroeg hier aan getuige Lampe of hij tot den beklaagde gezegd had, dat het een korte rit zou zijn. Dit bevestigt deze.

Verdediger Burghardt protesteert hier en zegt, dat de getuige dit tevoren nooit verklaard had. Het staat niet in het proces-verbaal.

Op de vraag van den Rechter hoe groot het gezelschap was, antwoordde de getuige, dat hij samen was met 4 anderen. Twee personen zouden echter meegaan, te weten de Heer Lampe zelf en een dame.

— Heeft de getuige aan den beklaagde gezegd, dat zij maar met zijn beiden zouden gaan? vraagt de Verdediger.

De Heer Lampe geeft toe, dat hij dit niet gezegd had, maar wel zou hij de anderen weggezonden hebben. Twee gingen naar de overkant, doch zijn broer en de dame, die mee zou gaan, bleven er bij staan. „Er kwam nog iemand den chauffeur iets in het oor fluisteren. Wat hij zeide, weet ik niet, maar het leek op zoiets als: 'Heb je hulp nodig?'."

Requisitoir.

„Deze zaak is een als zovele, die nog zullen volgen", aldus ving de Heer Ellis zijn requisitoir nu aan. „Er is hier op Curaçao een aantal H-auto chauffeurs, tegen wie het klachten regent, ernstige klachten, gegronde klachten. Deze personen hebben de gewoonte om zich niet te storen aan hetgeen wettelijk is vastgelegd. Zij bepalen zèlf welke personen zij zullen vervoeren, hoeveel geld zij zullen vragen enzovoorts. Terwijl zij weigeren te rijden voor gewoon publiek, onderhouden zij 's avonds de dienst tussen de Punda en Marie Pompoen. En tegenwoordig is de toestand zo, dat men gewoon angst heeft om zich aan te melden voor een rit. Want in 9 van de 10 gevallen wordt men op de meest onbehoorlijke wijze te woord gestaan of behandeld."

De Heer Ellis wijst nu op de twee lezingen, die van het geval gegeven zijn: de onbeëdigde verklaring van den beklaagde en de beëdigde verklaring van den Heer Lampe. De spreker zegt geen ogenblik te aarzelen om te kiezen tussen een van deze verklaringen. Vooral legde hij er de nadruk op, dat de Heer Lampe den chauffeur ongevraagd mededeelde een korte rit te willen maken.

„Het weigeren omdat zijn banden slecht zouden zijn, is een smoesje, dat tegenwoordig gemakkelijk wordt gebruikt. Maar 's avonds is er geen taxi te krijgen in de stad, omdat de heren dan rijden op de slechte wegen naar Marie Pompoen.

Mijnheer de President. Er bestaat een wettige verplichting tot het vervoeren van personen, die zich daarvoor aanmelden. De beklaagde heeft den Heer Lampe niet willen vervoeren. Ik kan hier mededelen, dat de Procureur-Generaal bij herhaald voorkomen van dit feit niet zal aarzelen de vergunning voor het rijden als huurauto-chauffeur in te trekken. Het publiek heeft tegenwoordig meer last dan gerief van deze heren. Tweemaal op een dag is hetzelfde voorgevallen, hetgeen straks zal blijken in een andere zaak. Want op het Brionplein heeft een chauffeur dezelfde dag geweigerd om den Heer Lampe te vervoeren."

De Heer Ellis eist als straf een boete van f 50,— of 20 dagen hechtenis plus de intrekking van de vergunning van den beklaagde om te rijden voor de tijd van twee maanden.

Pleidooi.

Mr. Oreste Burghardt vangt zijn pleidooi aan met voorlezing van een citaat uit een vlugschrift van wijlen „den groten A. M. Chumaceiro", welke volgens hen van toepassing is op de onderhavige zaak.

In dit citaat worden ambtenaren, vooral zij die met gezag bekleed zijn, aangeraden tot bedaardheid en tact in hun optreden.

Deze „gulden woorden" wil de Verdediger toetsen aan de werkelijkheid.

„De Heer Lampe heeft gezegd, dat hij direct geïrriteerd was. Hij heeft den chauffeur aangegrepen en getracht hem uit zijn auto te trekken. Mijn persoonlijke indruk hiervan is, dat de Heer Lampe allerminst gehandeld heeft als de beroemde Curaçaoënaar Chumaceiro aanbeveelt. Hij had zich kunnen wenden tot den verkeersagent en dezen het geval kunnen voorleggen".

De Verdediger wijst erop, dat de Heer Sintjago zich vrijwillig naar de Politiewacht heeft willen begeven. De wijze waarop de Heer Lampe zich gedroeg, werkte echter niet mede tot een behoorlijke afwerking van de zaak. Als de getuige Lampe evenwel een behoorlijke gedragslijn gevolgd had, dan was van deze storm in een glas water weinig overgebleven. Dan had hij — hij kwam notabene pas van de kerk — niet handgemeen behoeven te worden met een taxi-chauffeur.

De Verdediger wil vervolgens het materiële feit bezien. Hij twijfelt geen seconde aan de waarheidsliefde van getuige Lampe, doch moest erop wijze, dat deze niet volledig is geweest in zijn verklaringen. De indruk heeft hij niet gekregen, dat de Heer Lampe gezegd heeft een korte rit te willen maken, noch dat hij gezegd heeft waarheen hij wilde gaan.

De Heer Lampe heeft verklaard, dat de beklaagde zeide: „Geef mij banden dan rij ik u overal naar toe". Hieruit blijkt, dat de beklaagde er niet op tegen was den Heer Lampe te vervoeren.

„Wij leven op het ogenblik niet onder normale omstandigheden", aldus Mr. Burghardt. „Slechts als men zijn ogen stijf dicht doet kan men dit ontkennen. Het is ons allen bekend hoe moeilijk het is om banden te krijgen. Geen onderzoek is ingesteld naar de grieven van den beklaagde".

Over de quaestie Marie Pompoen antwoordt de verdediger op de beschuldigingen van den aanklager, dat deze geen bewijzen heeft, dat de beklaagde de dienst op deze plaats onderhoudt. „Het vervult mij steeds met grote wrevel als men dit argument aanvoert tegen de taxi-chauffeurs. Wanneer de overheid dit zulk een verfoeilijk bedrijf vindt, dan mag ik mij afvragen waarom het Parket er geen eind aan maakt. Er wordt genoeg afbreuk door gedaan aan de stad. Tot buiten de grenzen van Curaçao is de vermaardheid van Marie Pompoen bekend. En het geschrijf van de dagbladen heeft ook geen resultaat gehad. Ik vind het een uiterst zwak en onzedelijk argument — ja zelfs „unfair" tegen dezen beklaagde".

Over het aantal personen wordt nog uitgeweid door den verdediger, die van mening is, dat de beklaagde bij het zien aankomen van 5 personen wel de impressie gekregen moet hebben dat allen mee zouden gaan. De beklaagde moet hierbij wel direct aan zijn slechte banden gedacht hebben.

De verdediger vraagt vrijspraak voor zijn cliënt en roept bovendien de clementie des Rechters in, gezien de verzachtende omstandigheden, welke hij heeft aangevoerd en het feit, dat het beroep van taxi-chauffeur de enige broodwinning van den beklaagde is.

Repliek.

De Officier van Justitie antwoordt op het pleidooi van den Verdediger, dat uit het verhoor van den Heer Lampe gebleken is, dat de beklaagde niet heeft gevraagd waarheen de tocht zou gaan. Ongevraagd heeft de Heer Lampe gezegd, dat de rit kort zou zijn. Daarmede valt volgens hem het gehele betoog van den pleiter betreffende de bandensituatie in elkaar. Ook kon de beklaagde niet de impressie hebben gehad dat vijf personen mee zouden gaan. Immers in vele gevallen komt het voor, dat iemand naar een taxi wordt gebracht door anderen en een geroutineerd taxi-chauffeur weet dit wel.

De Heer Eillis zegt, dat hij het argument van Marie Pompoen in het algemeen heeft gebruikt en niet gezegd heeft, dat deze beklaagde speciaal er de dienst onderhoudt. De vraag van den pleiter waarom het Parket niet ingrijpt kan de Officier van Justitie niet in het openbaar behandelen. Er is evenwel een ondrezoek gaande. Indien de Verdediger er maar van wil weten dan wil de Heer Ellis hem wel privé te woord staan.

Dupliek.

De Verdediger wijst er nu op, dat slechts gewerkt is met één getuige, die tegelijk degene is, die zich benadeelt gevoelt. Hij houdt vol, dat de Heer Lampe niet eerder verklaarde tot den chauffeur te hebben gezegd, dat hij een korte rit wilde maken. Ook moest men volgens hem de deplorabele toestand van de banden in aanmerking nemen. Nogmaals roert hij het argument van Marie Pompoen aan, dat de Officier van Justitie geheel ten onrechte in deze zaak gebruikte.

Vonnis.

Rechter Aberson geeft hierop mondeling vonnis. De Rechter is van mening, dat de chauffeur inderdaad geweigerd heeft om den Heer Lampe te vervoeren. Hij stond op het trottoir voor de zaak van Julius Penha en zag het gezelschap aankomen. Maar pas nadat de Heer Lampe op zijn auto toeterde, naderde hij. De houding der taxi-chauffeurs zoals die nu is, vergelijkt de Rechter met vroeger, toen men zich niet genoeg kon haasten om zijn auto ter beschikking te stellen.

Hij moet dus aannemen, dat de chauffeur van het begin af onwillig was. Voorts vraagt hij zich af wat gebeurd zou zijn als zich iemand had aangemeld, die niet zo goed Papiament kent als de Heer Lampe. Wat zou één „macamba" in dit geval hebben gedaan?

Het argument van gebrekkige banden is volgens Rechter Aberson geen excuus en de houding van den beklaagde beschouwt hij als buitengewoon ergerlijk en afkeurenswaardig.

Het mooie strafblad van den chauffeur in aanmerking nemende, wil hij de straf iets minder zwaar doen zijn dan de Officier van Justitie geëist heeft. Hij veroordeelt den beklaagde dus tot een boete van f 30,— of 20 dagen hechtenis benevens de intrekking van zijn vergunning voor de tijd van 2 maanden.

ALLERLAATSTE NIEUWS

— **Radio-Vichy** zeide, dat Berlijn in de volgende dagen nieuwe Geallieerde landingen in Italië verwacht op de kusten van de Tyrrheense en Adriatische Zee.

— **Het Geallieerde communiqué** van Caïro meldt, dat lichte en zware bommenwerpers van de Raf de vliegvelden te Maritza op Rhodes en te Maleme op Creta in de nacht van 23 op 24 September hebben aangevallen.

— **De Russische radio** van Khabarovsk deelde mede, dat 7 Noordamerikaanse vliegtuigen op 12 September zijn geland op Russisch gebied in Kamtsjatka. Dit was de dag, dat de Noordamerikanen Japanse installaties in de Koerilen aanvielen.

— **Een bericht uit Boedapest** aan het Zweedse nieuwsblad „Svenska Dagbladet" deelde mede, dat militaire krijgsverrichtingen op grote schaal gaande zijn tegen de Duitsers en hun satellieten-troepen in Joegoslavië door een strijdmacht van 180.000 man onder Geallieerd bevel. Het bericht zeide. dat de strijd zulk een omvang heeft aangenomen, dat moeilijk meer gesproken kan worden van een guerrillakrijg. De Duitsers voeren in alle haast versterkingen aan naar het Dalmatische gebied.

— **In Madrid** doen hardnekkige geruchten de ronde, dat vertegenwoordigers van de Roemeense Regering onlangs in Ankara besprekingen hebben gehouden met Geallieerde vertegenwoordigers over een wapenstilstand.

— **Het Geallieerd Hoofdkwartier** in Noord-Afrika maakte bekend, dat het 5e leger 2000 gevangenen genomen heeft sedert de landing te Salerno.

De Surinaamse Missie onder de Javanen.

Onder de auspiciën van de Mgr. Wulfingh Stichting, die te onzent de materiële belangen der Missie in Suriname behartigt heeft Pater Alhbrinck eergisteravond gesproken over zijn missiewerk onder de Javanen aan de Copieweg. Behalve Suriname's Provicarius Pater S. M. Kuypers C.ss.R. was ook aanwezig Z. H. E. Mgr. P. I. Verriet O.P., Apostolisch Vicarius van Curaçao, vele Paters, voorts Fraters, heren van de Isla, en een schare publiek.

Het Briontheater was voor het eerst sedert lang luchtig en fris. De verduisteringsschotten had men al weggenomen.

Na een inleiding van Dr. Max Berkeveld, Voorzitter van de Mgr. Wulfinghstichting, sprak Pater Kuypers over de moeilijkheden, welke voor de Surinaamse missie door het uitbreken van de oorlog zijn ontstaan. Vroeger kreeg Suriname steun uit Nederland voor het missiewerk. Deze steun viel door de oorlog plotseling weg. Daarbij kwam nog, dat het Surinaamse Gouvernement de salarissen en de subsidie verminderde.

De Voorzienigheid heeft echter geholpen. De Petrus Donders Stichting was in Suriname op eigen initiatief begonnen en op Curaçao heeft het werk van de Monseigneur Wulfingh Stichting de Surinaamse missie geholpen.

Pater Alhbrinck begon over Mgr. Wulfingh, die een volle oom van den spreker was en gewaagde voorts van de grote moeilijkheden, welke bij het missiewerk in Suriname moeten worden overwonnen, doch tevens van de voldoening, dat dit werk, dat aanvankelijk zo weinig uitzicht bood, ten slotte toch geslaagd is. Er zijn vele moeilijkheden, aldus Pater Alhbrinck: „Heeft men met moeite een Pater gekregen om in het werk te assisteren en is hij er in geslaagd zich na enige tijd iets van de taal van de Indianen of Bosnegers eigen te maken, dan komt de malaria en daar ligt hij weer tegen de grond." De afstanden, die de Paters voor dit werk hebben af te leggen, zijn zeer groot, men moet vaak verre tochten maken. Vaak moet men 24 uur in een kleine roeiboot doorbrengen. Men moet de stroomversnellingen oversteken, soms heeft men tijdens zulk een tocht niet gegeten en komt men eenmaal aan wal, dan is men te moe om te eten en denkt men het eerst aan rust. Door al deze dingen neemt de vatbaarheid voor de malaria toe.

Pater Alhbrinck is zijn missiewerk onder de Javanen in 1925 begonnen. Daarvóór werkte Pater Alhbrinck onder de Bosnegers en ook heeft hij onder de Chinezen gewerkt en heeft in het Chinees gepreekt. Humoristisch vertelde de spreker hoe in het begin de Chinezen in de kerk op alle rijen van voren tot achter zaten te lachen, omdat mijn uitspraak vreemd klonk, doch ik ben er rustig mee doorgegaan", want men moet het Christendom op alle wijzen tot alle mensen brengen.

Onder de Brits-Indiërs heb ik nooit gewerkt. Wel onder de Surinamers, 25 jaar geleden. Ik heb in de Curaçaose parochie van Santa Rosa nu mensen ontmoet, die ik toen als kinderen gekend heb. Onder de Indianen heb ik vooral gewerkt. Als ik bij de Indianen aankwam, waren de vrouwen bang voor mij, want zij verstonden mijn Neger-Engels niet. Later heb ik het Indiaans geleerd en als ik maar enige Indiaanse woorden wist te spreken, ging het al beter. Twee expedities werden ondernomen. Het duurde 3 maanden om de rivier Corantijn op te varen. Dit was in 1939. Deze eerste expeditie duurde 5 maanden.

De tweede expeditie duurde meer dan 7 maanden.

De missie onder de Javanen leverde vele moeilijkheden op. Als ik bij hen kwam om het Christendom te prediken, liepen zij weg. Ze wilden van het Christendom niets weten. Op deze manier wilde het werk niet vlotten. Pater Alhbrinck kreeg toen van Monseigneur Van Roosmalen de opdracht om eerst een jaar rond te kijken en dan met een voorstel te komen, hoe het werk beter aangepakt kon worden. Ik stelde toen voor buiten te gaan wonen en dan de Javaanse gezinnen om mij heen te verzamelen en werk te geven tegen de gebruikelijke plantagelonen. Dit is dan ook een feit geworden in Pater Alhbrincks missiepost aan de Copieweg. Door de omgang moest hun afschrik verdwijnen, wij zouden elkander beter leren kennen en begrijpen en zonder dwang zou ik ze kunnen bekeren.

„Het is geen goedkope methode, te meer daar priesters althans in Suriname geen zakenlieden zijn. Wij begonnen aan de spoorbaan op 21 km. van de stad een inrichting op te zetten aan de Copieweg.

Hoe deze inrichting gegroeid is, werd hierbij vertoond aan de hand van een aantal lantaarnplaatjes van foto's daarvan genomen. Na het vergeefse werk in de stad van 1922 tot 1927 werd een terrein van 6 ha. verkregen, dat later tot een terrein van 220 ha. uitgebreid werd. In de eerste vier jaren werden 5 doopsels toegediend, dus gemiddeld iets meer dan 1 per jaar. In de volgende 4 jaren 65. Later steeg het aantal tot 170. Aanvankelijk kwamen overal zieke en blinde mensen, doch er werd niet geaarzeld, denkend aan het woord van het Heilig Evangelie, hen op te nemen.

Zo groeide de inrichting todat er een kerk, een tehuis en school van de Zusters van Oudenbosch en een pastorie gebouwd konden worden. De meisjes kregen onderricht van de Zusters, de jongens van de Paters en Fraters van Tilburg. Velen hebben thans goede betrekkingen in de maatschappij. Er waren vele moeilijkheden met de Sisal-verbouw. Deze plant moet 3 jaar groeien alvorens een blad afgesneden kan worden en dan krijgt men voor een kilo van de vezel gemaakt touw nog maar 3 centen. Dit was dus niet lonend. Ook wijdde men zich aan de veeteelt, de hoenderteelt en ten slotte hebben wij wel voldoening van het werk gehad."

Een hartelijk applaus volgde op de interessante lezing, waarna Dr. Berkeveld met enige woorden dank zegde.

Surinaamse Paters bezoeken Suffisant.

De Hoogeerwaarde Pater Stephanus M Kuypers C.ss.R. heeft gistermiddag om 17.30 uur in gezelschap van den Eerwaarden Pater Wilhelmus Alhbrinck C.ss.R. een bezoek gebracht aan het Surinamerskamp te Suffisant. De Paters werden ontvangen door een feestcommissie uit het kamp. Z.H.E. Monseigneur Petrus I. Verriet O.P. was er tgeenwoordig met Zijn Secretaris Pater Willibrordus M. Brada O.P. Namens de C.P.I.M. waren aanwezig de Heren W. J. Nijhoff en H. A. Oetedmans. Bij de ontvangst werden de Paters toegezongen door een kinderkoor onder leiding van Mevrouw Leuden. Vervolgens hield de Heer Harold van Mulier de volgende toespraak:

„Reeds lang geleden werd ons bij gerucht bekend, dat u plan had de Surinaamse mensen op Curaçao te komen bezoeken. Met grote vreugde hebben wij naar uw komst hier uitgezien en plannen gemaakt u zo feestelijk mogelijk te ontvangen. Een feestcomité werd gevormd, welke in de stad werkte om u waardig te kunnen ontvangen, doch, Hoogeerwaarde Pater, ook hier in het Surinamersdorp Suffisant werden plannen gemaakt, daar wij wel wisten, dat u ter gelegenheid bij ons zou komen. Veel zult u in Suriname over Suffisant gehoord hebben en u kunt van hier niet vertrekken zonder Suffisant nader te kennen.

Het feestcomité te Suffisant is zo goed mogelijk geweest in de vrije tijd om uw ontvangst groots te doen worden. Met biezonder medewerking van de Directie der Maatschappij hebben wij een plan uitgewerkt, om u hier welkom te heten. Wij zijn er de Directie dankbaar voor.

Hoogeerwaarde Pater Provicarius: Wij willen er echter de aandacht op vestigen, dat de meesten onzer in dagen nachtploegen zijn ingedeeld, zodat het wel wat moeilijk werd u een hulde te bieden, zoals Dinsdag in het Theater Brion. De hulde, die wij u bieden, is echter van veel bescheidener aard, doch naar u zeker weet, van harte gemeend. Wij willen daarbij onze dank uitdrukken voor wat u voor ons deed tijdens onze schooljaren in Paramaribo. U leerde ons op uw scholen de Christelijke beginselen en zoveel meer, waarop wij nu voortbouwend, flinke mannen geworden zijn in de Maatschappij. Wij willen tevens onze liefde en sympathie uitdrukken jegens de Paters van Suriname. Daarbij niet het minst vergetend, onze Hoogwaardige Excellentie Mgr. Theodorus van Roosmalen, wiens vertegenwoordiger u hier zijt. Wij willen tevens onze vreugde uitdrukken, omdat in u, iemand bij ons komt, die onze vaders en moeders en verdere familie in Suriname kent en zeer veel groeten medebrengt.

Hier in Suffisant vindt u uitsluitend Surinamers, gehuwden, die hier wonen met hun gezinnen en wier kinderen zojuist voor u gezongen hebben, alsook ongehuwden. Zo aanstonds zullen wij de rondwandeling met u maken om u onze huizen, het restaurant, de club, de winkel en het speelterrein te laten zien. Daar echter niet alle mensen nu thuis kunnen zijn wegens hun werk, zo zagen wij graag, dat u vóór uw vertrek nog eens hier terugkwam in de loop van de volgende week als de werkploegen weer gewisseld zijn. Dan hebben ook zij, die nu werken moeten, gelegenheid u te groeten en te spreken en hun groeten mede te geven voor hun familie in Suriname.

Het comité heeft gedacht deze officiële begroeting niet te lang te moeten maken, om u in de gelegenheid te stellen zoveel mogelijk contact te hebben met de mensen hier in het kamp, zowel gehuwden als ongehuwden.

Na nog een woord van dank gericht te hebben tot allen, die het Comité geholpen hebben bij hun werkzaamheden, de Directie der C.P.I.M., Mevrouw Leuden met haar kinderkoor, de muziek enz., zo wensen wij u enige aangename uren toe in ons dorp Suffisant en hopen, dat u met goede indrukken en heel veel groeten van Suffisant in Suriname behouden zult terugkeren."

Hierna werden de Paters door het kamp rondgeleid. Zij onderhielden zich met velen en toefden geruime tijd onder de mensen. Tot slot hield Dr. Max Berkeveld nog een korte toespraak om o.a. dank te zeggen voor hetgeen de bewoners van Suffisant hebben gedaan om de Paters een waardige ontvangst te bieden.

EMMASTAD

WACHTDIENSTEN: Za. en Zo.:

Telegram Afdeling: 25.9: tel. 307; na 23 uur tel. 832.

26.9: Nukoop, tel. 832.

Shipping & Supplies: 25.9: 7.30 tot 19.30 uur tel. 551 en 458.

26.9: 19.30 tot 7.30 uur Meinster, tel. 304.

Scheepvaart Afdeling: 25.9: v.d. Harst, tel. 701, Emmastad 104.

26.9: Soffree, tel. 799, Hotel CPIM.

Dok Afdeling: De Klerk, tel. 431 en Prins, tel. 330.

Prot. Gem. Emmastad: Kerkdienst: Zondag 26 September om 9.30 uur (half tien) (Bediening Heilige Doop). Voorganger: Professor J. A. C. Fagginger Auer.

Sportclub „Asiento": De finale om het dames enkel kampioenschap van de Sportclub „Asiento" zal plaats vinden op Zondag 16.30 uur: Mevrouw Van Tent — Mevrouw v.d. Swan. Umpire: F. R. Koster; op onze banen te Negropont.